

มนุษย์กรุงเทพฯ - Posts

“ผมเข้าเรียนธรรมศาสตร์ปี 2518 สมัยนั้นในมหาวิทยาลัยตื่นตัวทางการเมืองกันมาก นักศึกษาเป็นที่พึ่งของคนยากจน ชาวนาและกรรมกรเข้ามาชุมนุมเป็นประจำ นักศึกษาที่สนใจก็เข้าไปอยู่ในชมรมต่างๆ แต่ไม่ใช่ทุกคนนะ บางคนก็ด่านักศึกษาเหล่านั้นว่า ‘พวกเอียงซ้าย!’ ส่วนผมเป็นนักกีฬากรีฑา ไม่ได้สนใจการเมืองมากนัก ถือว่าอยู่กลางๆ บางช่วงเห็นคนข้างนอกเข้ามาทำกิจกรรมบ่อยๆ ก็สงสัยว่า ‘มาทำอะไรกันอีกแล้ว’ (หัวเราะ) แต่เวลาผ่านไป บรรยากาศของธรรมศาสตร์ทำให้เริ่มสนใจการเมือง ทั้งการได้เห็นกิจกรรมต่างๆ รวมไปถึงคำขวัญว่า ‘ฉันรักธรรมศาสตร์ เพราะธรรมศาสตร์สอนให้ฉันรักประชาชน’ ที่ได้ยินอยู่เสมอ

“ผมชอบเล่นละคร เลยสมัครเข้าชมรมนาฏศิลป์และการละคร แต่ไม่ใช่ตัวหลักอะไร นอกจากมีการแสดงใหญ่ๆ ถึงได้เป็นส่วนหนึ่งในงาน ระหว่างการชุมนุมของนักศึกษาในปี 2519 เพื่อขับไล่ถนอม (หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ต้องออกนอกประเทศไทย ก่อนจะบรรพชาเป็นสามเณรที่ประเทศสิงคโปร์แล้วกลับมาประเทศไทยเมื่อ 19 กันยายน 2519 และได้รับการอุปสมบทเป็นพระภิกษุในเวลาต่อมา) ผมติดตามข่าวสารมากขึ้น รวมทั้งเข้าไปดูกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ทั้งสองฝ่ายโต้เถียงกันไปมา สุดท้ายไปจบที่ ‘พวกนักศึกษาคือคอมมิวนิสต์’ และหนักขึ้นตอนพระรูปหนึ่ง (พระกิตติวุฑโฒ) ออกมาพูดว่า ‘ฆ่าคอมมิวนิสต์ไม่บาป’ ทำให้บางครั้งเกิดความรุนแรงในการชุมนุม ซึ่งนักศึกษาเป็นฝ่ายโดนกระทำมาตลอด

“การชุมนุมเริ่มต้นที่สนามหลวง แล้วย้ายมาในธรรมศาสตร์เพื่อความปลอดภัย นักศึกษาคุยกันว่าจะทำให้เกิดการชุมนุมใหญ่

ชมรมนาฏศิลป์ฯ เลยคิดการแสดงขึ้นมา พวกเขาตั้งใจจะแสดงละครในวันสอบของนักศึกษาปี 1 ถ้าทำให้หยุดสอบได้ คนอาจมาร่วมชมมามากขึ้น พวกเขาซ้อมละครกันไป ผมไม่ได้เกี่ยวอะไรเลย เข้าวันที่ 4 ตุลาคม ผมนัดเพื่อนไปดูหนังรอบเช้าที่เฉลิมไทย เรื่อง ยุทธภูมิมิติเวย์ แต่เขาดันไม่มาตามนัด ผมเลยเดินโตเต้ไปเรื่อย แล้วผ่านไปเห็นคนของชมรมนาฏศิลป์ฯ ซ้อมละครกันที่ตึก อมธ. (องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) เฮียวิโรจน์ (วิโรจน์ ตั้งวาณิชย์) กำลังถูกแขวน เลยเข้าไปนั่งดู ก็ตะหงิดๆ ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

“ตอนนั้นคนในชมรมพูดว่า ‘เฮียวิโรจน์ถูกแขวนนานแล้วเจ็บ ใครจะมาช่วยสลบได้ไหม’ พร้อมกับบอกว่าการแสดงนั้นคืออะไร ผมเลยได้รู้ว่าเป็นการจำลองเหตุการณ์ที่พนักงานการไฟฟ้าถูกแขวนคอ (วิชัย เกษศรีพงษา และชุมพร ทุมไผ่ พนักงานการไฟฟ้านครปฐม ถูกซ้อมตายระหว่างออกติดโปสเตอร์ประท้วงต่อต้านการกลับมาของจอมพลถนอม และถูกนำศพไปแขวนคอที่ประตูทางเข้าที่จัดสรรบริเวณหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่ ตำบลพระประโทน อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม) ซึ่งการแสดงนั้นเป็นเพียงฉากหลังของละครอีกเรื่อง พอไม่มีใครอาสา ผมอยู่ว่างๆ เลยอาสา ซ้อมเดี๋ยวนั้น แล้วเล่นตอนบ่ายโมงเลย

“ละครในวันนั้นคือ นักแสดงจำนวนหนึ่งนอนบาดเจ็บและเสียชีวิตอยู่ตรงบันไดของคณะศิลปศาสตร์ แล้วนักแสดงอีกคนทำท่าจะขึ้นไปสอบ ซึ่งนักศึกษาที่กำลังจะสอบจริงๆ ก็ยืนอยู่แถวนั้น แล้วอยู่ๆ คนบาดเจ็บก็ลุกขึ้นมาถามว่า ‘คุณจะไปไหน’ นักศึกษา (ที่เป็นนักแสดง) ก็บอกว่า ‘ฉันจะขึ้นไปสอบ’ คนบาดเจ็บพูดต่อว่า ‘คุณไม่เห็นหรือ พวกฉันต่อสู้เพื่อให้ได้ประชาธิปไตย เป็นประชาชนที่พลีเลือดเนื้อตอน 14 ตุลาคม 2516 ถ้าคุณต้องการจะไปสอบ ก็ข้ามพวกฉันไปสิ’ ละครจบลงที่นักศึกษาคนนั้นไม่ไปสอบ เวลาเดียวกันนั้น ผมแต่งหน้าให้เหมือนคนถูกซ้อม แขวนบนกิ่งไม้อยู่

นิ่งๆ เป็นฉากหลัง ขึ้นสลับกับเสียงวิโรจน์ ตอนนั้นช่างภาพมาถ่าย เยอะแยะ ไม่ได้มีอะไรผิดปกติ พอถึงเวลาสอบจริง นักศึกษาหลายคนขึ้นไปสอบเหมือนเดิม แต่ก็หายไปพอสมควร สุดท้ายต้องประกาศยกเลิกสอบ พอเล่นละครเสร็จ ผมก็กลับบ้านเลย

“เช้าวันต่อมา (5 ตุลาคม 2519) หนังสือพิมพ์ลงข่าวหลายฉบับ วิทยุบอกว่านักศึกษาเจตนาโค่นล้มราชบัลลังก์ แสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อองค์รัชทายาท แล้วตอนบ่ายหนังสือพิมพ์ดาวสยามก็ตีพิมพ์ภาพขึ้นหน้าหนึ่ง ผมยังไม่รู้เรื่องอะไรเลย ก็อยู่บ้านตามปกติ ประมาณหนึ่งทุ่มได้ยินข่าวจากวิทยุ เฮ้ย มันละครที่เราแสดง ผมเลยลงเรือข้ามฟากมาธรรมศาสตร์ ตอนนั้นประมาณสองทุ่ม ประตูปิดแล้ว มีคนล้อมมหาวิทยาลัยไว้ ผมเดินมาที่ประตูท่าพระจันทร์ ตรงนั้นมีร้านขายหนังสือ คนมองดูพอสมควร ผมเลยยื่นหน้าไปดู พวกเขาพูดกันว่า ‘ทำกันขนาดนี้เลยนะ’ ผมว่าตัวเองหน้าไม่เหมือนคนในภาพ ซึ่งคนที่เห็นผมก็ไม่ได้อะไรเลย พอเข้าไปในมหาวิทยาลัย เพื่อนพาผมไปเก็บตัวที่ตึก อมธ. ประมาณสามทุ่มก็จัดแถลงข่าว เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจ นักข่าวมากันเยอะเลย แต่สุดท้ายไม่ได้เผยแพร่เพราะเข้ามืด (6 ตุลาคม 2519) ก็เกิดการล้อมปราบ

“ระหว่างที่มีคนยิงเข้ามาในธรรมศาสตร์ ผมต้องวิ่งหลบวิถีกระสุน ไปออกประตูท่าพระจันทร์ เพราะถูกเรียกตัวไปพบนายกฯ (หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช) ไปกันทั้งหมด 6 คน หน้าประตูมีรถตำรวจมารอรับ พอไปถึงบ้านนายกฯ ตำรวจคนหนึ่งบอกว่า ‘ไม่ต้องลง’ แล้วพาไปที่กองปราบฯ สามยอด พอตอนค่ำก็ถูกเบิกตัวไปบางขวาง ตำรวจที่เชื่อตามข่าวคงแค้น เลยเข้ามาตบกะโหลก ถีบ ตะ แล้วด่าว่า ‘พวกคอมมิวนิสต์!’ ซึ่งผมโดนหนักสุดเลย เวลาผ่านไปหลายวัน ทนายถึงเข้ามาเยี่ยมแล้วเล่าเหตุการณ์ให้ฟัง หลายคนที่ยายก็รู้จักกัน (เจียบคิด) ทั้งเสียใจ ทั้งกดดัน เราไม่ได้เจตนาแบบนั้น แต่ถูกเอาไปขยายจนมีคนตายจำนวนมาก ความ

ยากคือการเผชิญกับความเจ็บปวดในใจว่า 'พวกเขาต้องตาย เพราะเรา' แต่มันไม่ใช่การโทษตัวเองด้วย เพราะผมไม่ได้เจตนา แบบนั้น เป็นความรู้สึกอะไรก็ไม่รู้ ผมร้องให้กับเฮียวิโรจน์อยู่ หลายวัน เวลาผ่านไปก็ทำใจได้มากขึ้น ยังไงเหตุการณ์คงต้องเกิดขึ้น แค่อุบัติเหตุนั้นมาเกิดกับเราเท่านั้น

“พ่อแม่ของผมเป็นคนยากจน ไม่ค่อยรับรู้ข่าวสาร เวลาผ่านไป เป็นสัปดาห์ถึงมาเยี่ยม น่าจะมีคนบอกให้รู้อีกที เมื่อก่อนพวกเขา อยู่กรุงเทพฯ แล้วย้ายไปอยู่ต่างจังหวัด ผมเลยอยู่บ้านคนเดียว พอเกิดเหตุการณ์ขึ้น พวกเขาเลยย้ายมาดูแลบ้านที่กรุงเทพฯ แต่ อยู่ไปสักพักก็ไม่ไหว เพราะคนแถวบ้านเชื่อตามข่าวที่ออกมา ทั้ง เลี่ยงดำ เลี่ยงกระแทบกระเทียบ มันหนักมากจนอยู่ต่อไม่ได้ พวกเขาเลยตัดสินใจขายบ้านแล้วย้ายไปที่อื่น เอาจริงๆ พ่อแม่และผม อยู่ห่างกันพอสมควร ความรับรู้ต่อเรื่องต่างๆ ก็ไม่เหมือนกัน เลย ไม่รู้ว่าพวกเขาคิดยังไง อาจไม่เข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้น ไม่รู้ว่าลูกของ ตัวเองออกมาทำอะไร โดนใครมาข่มขืนปลุกปั่นหรือเปล่า ซึ่งสมัย นั้นคนจำนวนไม่น้อยเชื่อตามข่าวนะ เพราะสื่อเป็นของรัฐหรือถูก ควบคุมโดยรัฐทั้งนั้น

“เนื่องจากเป็นนักโทษการเมือง เจ้าหน้าที่เลยให้เกียรติ แต่ละวัน ไม่ได้ลำบากอะไรมาก อ่านหนังสือ เล่นกีฬา และนอน โดยต้อง ออกมาขึ้นศาลอยู่เรื่อยๆ ผมโดนเป็นสิบคดีเลย หมิ่นพระบรม เเดชานุภาพ กบฏในราชอาณาจักร ฆ่าและพยายามฆ่าเจ้า พนักงาน ฆ่าและพยายามฆ่าประชาชน เผาสถานที่ราชการ การก ระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ฯลฯ หลังจากสืบพยานโจทก์ไปได้สิบ กว่าปาก ทนายมาเล่าว่าข้อกล่าวหาไม่มีน้ำหนัก เราก็งี้ขึ้น แต่ ปรากฏว่า 19 คนสุดท้ายได้ออกจากคุกด้วยการนิรโทษกรรม รวมแล้วติดคุกอยู่เกือบ 2 ปี เราได้รับอิสระก็จริง แต่มันคือการ นิรโทษกรรมให้ผู้กระทำผิดในเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ พวกผมไม่ได้ ทำอะไรผิด แล้วใครคือผู้กระทำผิดละ ก็คนที่ฆ่าไง มันเป็นการ

นิรโทษกรรมให้พวกตัวเองต่างหาก (ตอนนั้นมีคนถูกจับทั้งหมด 3094 คน โดยส่วนใหญ่ได้รับการปล่อยตัวในเวลาต่อมา เหลืออยู่ 19 คนที่ต้องติดคุก 710 วัน)

“เวลาเห็นภาพประวัติศาสตร์ มันบีบคั้นหัวใจนะ ผมไม่ค่อยอยากดูหรอก เพราะลึกๆ ก็ยังมีความเศร้า ถ้าไม่มีการสะสมความเกลียดชังเป็นเวลานาน คนเราไม่จรร้ายถึงขนาดลุกขึ้นมาฆ่ากันเอง การรับข่าวสารและข้อมูลจากภาครัฐฝ่ายเดียว ทั้งปลุกปั่น ปลุกระดม จริงบ้าง ลวงบ้าง มันคือการสะสมความเกลียดชัง รวมไปถึงการจัดตั้งกลุ่มนอพล กระทั่งแดง ฯลฯ ขึ้นมาด้วย พอมีการใช้ความรุนแรงแล้วไม่มีการลงโทษ คนเหล่านั้นยิ่งได้ใจ คนธรรมดาเลยกลายเป็นเพชรฆาต ในที่สุดก็ลุกขึ้นมาฆ่ากันเอง เราควรใช้เหตุการณ์ 6 ตุลาฯ เป็นบทเรียนในการตัดไฟตั้งแต่ต้นลม เรามีความเชื่อทางการเมืองแตกต่างกันได้ แต่ต้องบันยะบันยังอย่าถึงขั้นลงไม้ลงมือเป็นอันขาด ไม่เช่นนั้นความเกลียดชังจะกลายเป็นเหตุการณ์ที่ลุกลามบานปลาย”

[#6ตุลาคม2519](#)